

Vladimir Kavčič: PUSTOTA

1. AVTORJU:

Pomen: slovenski pisatelj, prevajalec, slikar, grafik in urednik, * 20. julij 1932, Podgora v Poljanski dolini. Kavčiča uvrščamo med pisatelje druge polovice minulega stoletja oz. med sodobne klasike.

Življenepis: Vladimir Kavčič je po končani gimnaziji, ki jo je obiskoval v Ljubljani leta 1958 diplomiral iz prava. Po šolanju je bil krajši čas zaposlen pri RTV v Ljubljani, nato je bil urednik in direktor založbe Borec, poleg tega pa je imel tudi veliko drugih pomembnih kulturno – političnih zadolžitev.

Dela: Pri pisanju se ukvarja s psihološko poglobljenimi novelami in romani s pogostim notranjim monologom, ukvarja pa se tudi z dramatikom in publicistiko. Glavni tematski izvor njegove proze je druga svetovna vojna. Poleg knjig za odrasle je napisal tudi nekaj mladinskih del.

- o Novelistične zbirke
 - Čez sotesko ne prideš – 1956
 - Stebri družbe – 1993
 - povest Sreča ne prihaja sama – 1961
 - [uredi] Mladinske črtice in povesti
 - Vaška komanda
 - Kaj je povedal ded – 1977- Nevarna pot – 1983
- o Romani
 - Ne vračaj se sam – 1959
 - Ognji so potemneli – 1960
 - Tja in nazaj – 1062
 - Od tu dalje – 1964
- Upanje – 1966
- Žrtve I – III – 1968-70
- Onkraj in še dalje – 1971
- Zapisnik – 1973, 1985
- **Pustota – 1976**
- Obleganje neba – 1979
- Živalski krog – 1982
- Ko nebo zažari – 1984
- Veleposlanik na Kitajskem – 1987
- Pesnik in policistka – 1989
- Minevanje – 1994
- **Somrak – 1996**
- Prihodnost, ki je ni bilo
- **Vrnitev v izginule kraje – 2000**

2. **ČAS DOGAJANJA V ROMANU PUSTOTA:** 1714, 1715 ⇨
obdobje tolminskega kmečkega punta

3. **KRAJ:** domača podeželska domačija

4. GLAVNE OSEBE:

- o **Matevž Platiša – Grogovec**
- o **Jakob** – njegov najstarejši sin
- o Ostali otroci: Tinče in Rezka
- o Ana – žena Grogovca
- o Veronika – Jakobova znanka → žena

5. KRATKA VSEBINA:

Pustota pomeni Kavčičev snovni odmik v zgodovinsko preteklost. In sicer v **obdobje tolminskega kmečkega punta**, natančneje, **njegovih nesrečnih posledic**, ki so zadele poražene puntarje.

- Tako se zgodba mučenega, razlaščenega in na izgon iz Tolminske obsojenega kmečkega puntarja Matevža Platiše, po domače

Grogovca in njegove družine začenja v poznem poletju 1714, ko se nekega večera z bornim imetjem odpravijo na negotovo pot pregnanstva.

- Konča pa se pred božičem naslednjega leta 1715 **na samotni, globoko zasneženi Pustoti, nekje med cerkljanskimi, žirovskimi in poljanskimi gorami, kjer so si izgnanci na nikogaršnji pusti zemlji in v zapuščeni bajti našli svoj novi dom.**
- Med začetkom in koncem te zgodbe pa poteka dogajanje, ki je izrazito in razkriva usodo pregnancev na zelo zbran način: **vse skupaj je en sam in nenehen osamljen ter strahovito trd boj za goli obstanek.** Se pravi, boj za streho, boj zoper lakoto, zoper divjo naravo, zoper bolezni, zoper nesreče vseh vrst in tudi zoper močnejše, pollaščevalne ljudi.
- Izidi tega velikega truda Grogovcev, telesno in moralno močnih ljudi, **se nagibajo strmo navzdol, v poraze in smrti:**
 - Kmalu po prihodu Grogovčeva mati umre.
 - Ko prebijejo hudo zimo, udari nesreča po najmlajšem sinu Tinčetu → spopade z loškimi biriči → uspe zbežati v gozd → okoljejo ga psi in od stekline zblazni → izgubi se za zmeraj
 - Zatem pridejo nad pridelki, živino in ljudi bolezni → najhujša KRVAVA GRIŽA, najprej umori mlado Rezko, zatem mati in nazadnje tudi očeta Grogovca

KRVAVA GRIŽA PO BESEDAH KAVČIČA:

Rezka je stala pred oknom, zravnana, s prebledelim obrazom, z izbuljenimi očmi. Sprva se mu je zdelo, da se je obesila za nevidno vrv, tako čudno razpotegnjena je bila, čez nekaj trenutkov pa so iz nje začeli grgrati pritajeni glasovi, na ustnice ji je začela siliti pena. Zgrabila se je za trebug, kot da jo napenja.

Meti je medtem skočila v kuhinjo in se vrnila s ščepcem kumine. Poskušala jo je stlačiti v usta, dekle pa kot da tega ni opazilo. Vsi trije so stali okrog nje, s pogledi vprašujoč drug drugega, kaj naj storijo. Storili niso nič.

...

Rezki je medtem odleglo, Njen odmaknjeni pogled je splaval skozi okno proti gozdu.

Potem je sunkovito dvignila roko in pokazala s prstom: »Tam je! Tam!«

Vsi trije so se sklonili k oknu, prepadeni od pričakovanja, da bi zdaj res utegnili videti nekaj usodnega. Zunaj pa ni bilo nič drugače kot poprej.

...

Iz nje se je vse bolj vlivalo. Toliko si je dala opraviti sama s seboj, da za srp ni več imela časa...

Od njive do grmovja je bila že shojena steza. Ko jo je prijelo, je stekla po njej. Kadar jo je uhitelo na pol poti, je lahko samo še dvignila krilo.

...

Z lepljivo rjavo brozgo si je bila popackala roke in obraz.

- Preživi samo Jakob → kmalu skoraj zblazni, a se opomore
- Srečni konec nakazuje mladi družinski trikot Jakob – Veronika – otrok

